

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 341/2021-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a zo sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného Zahoráková & Partners, s. r. o., Krasovského 13, Bratislava, proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 1Tpo/43/2020-72 z 21. júla 2020 v spojení s uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 35Tp/34/2020-30 z 24. júna 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavného súdu 5. októbra 2020 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy uznesením krajského súdu, ktorým bola zamietnutá sťažnosť sťažovateľa proti rozhodnutiu okresného súdu, ktorým bol vzatý do väzby. Sťažovateľ sa okrem toho domáha zrušenia oboch uznesení s tým, že vec sa vráti na ďalšie konanie. Sťažovateľ sa domáha finančného zadostučinenia 5 000 eur a náhrady trov konania.

II.

2. Sťažovateľ bol uznesením sudcu pre prípravné konanie okresného súdu z 24. júna 2020 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Sťažovateľovi bolo vznesené obvinenie za prečin nebezpečného vyhrožovania v súbehu s prečinom výtržníctva a poškodzovania cudzej veci. Dôvod väzby okresný súd odôvodnil poukazom na charakter správania sťažovateľa vo vzťahu k poškodenému a jeho priateľke, ktorá je jeho bývalou priateľkou, s ktorou má sťažovateľ maloleté dieťa. Okresný súd uviedol, že sťažovateľ má s nimi trvalo narušené vzťahy, ktoré vyúsťujú do prehlbujúcich sa konfliktných situácií. Sťažovateľ nebol dosiaľ súdne trestaný. Vo vzťahu k svojej bývalej priateľke sa však dopustil priestupku proti občianskemu spolunažívaniu za vyhrožovanie, za čo mu bolo uložené pokarhanie. Okresný súd preto prihliadol aj na túto skutočnosť a dospel k záveru, že celkové agresívne správanie sťažovateľa vyvrcholilo

do vyhrážania sa poškodenému a aj do jeho fyzického napadnutia, pri ktorom použil nôž. Ďalej okresný súd uviedol, že sťažovateľ požíva vo zvýšenej miere alkohol a v minulosti sa liečil pre psychické problémy. Z týchto skutočností okresný súd dospel k záveru, že u sťažovateľa sú dané dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Nenahradenie väzby okresný súd odôvodnil zistenými sklonmi obvineného k požívaniu alkoholu a k jeho zvýšenej agresivite.

3. Sťažovateľ podal voči uzneseniu sťažnosť. K sťažnosti priložil svoj písomný sľub a návrh na nahradenie väzby peňažnou zárukou, ako aj záruky dvoch dôveryhodných osôb. V sťažnosti namietal, že uznesenie je nezákonné, nie sú splnené zákonné podmienky na väzobné stíhanie, nie je daná dôvodnosť trestného stíhania a nie sú dané dôvody väzby. Ďalej namietal, že uznesenie o vznesení obvinenia z 21. júna 2020 je arbitrárne a nezákonné, skutková veta je všeobecná, nekonkrétna, výroková časť je v rozpore s jeho odôvodnením. V odôvodnení uznesenia sú uvedené procesne neprípustné dôkazy, ktoré majú povahu bezpredmetnej okrajovej informácie. Podľa sťažovateľa jeho výsluch prebehol nezákonným spôsobom. V závere uviedol, že jeho konanie bolo ovplyvnené tým, že poškodený ho účelovo požiadal o stretnutie, aj keď vedel, že je pod vplyvom alkoholu. Svoje konanie oľutoval a označil ho za exces.

4. Krajský súd uznesením sťažnosť a návrhy sťažovateľa zamietol. Uviedol, že sú dané dôvody väzby. Poukázal na to, že i napriek tomu, že priestupok, ktorého sa sťažovateľ dopustil voči svojej bývalej priateľke, síce nemá žiadnu priamu súvislosť s prečinmi, za ktoré je stíhaný, ale predstavuje ucelený obraz o jeho osobe, ktorá nezvláda rozpad svojho predošlého vzťahu. Poukázal aj na záznam o podaní priestupku z 19. mája 2020, ktorý podal poškodený a v ktorom je uvedené, že sťažovateľ sa mu neustále telefonicky vyhrážal, že ho zabije. Krajský súd dospel k záveru, že nie je pravdivé tvrdenie sťažovateľa o tom, že iniciatívne poškodeného nevyhľadáva. Uviedol tiež, že sťažovateľ pod vplyvom alkoholu nedokáže náležite kontrolovať svoje správanie a pod jeho vplyvom sa neprimerane agresívne správa voči iným osobám. Krajskému súdu nepostačovali záruky dôveryhodných osôb, pretože nebolo preukázané, že na sťažovateľa majú taký výchovný vplyv, aby sťažovateľovi dokázali zabrániť v páchaní ďalšej trestnej činnosti. Krajský súd peňažnú záruku neprijal vzhľadom na osobu sťažovateľa, okolnosti spáchania stíhaných prečinov a obavu z možného pokračovania v trestnej činnosti.

5. Dňa 15. decembra 2020 podal prokurátor na sťažovateľa obžalobu za skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie a v súvislosti s ktorými bol vzatý do väzby. Okresný súd vo veci rozhodol trestným rozkazom z 21. decembra 2020, ktorý toho istého dňa aj nadobudol právoplatnosť. Keďže sťažovateľ bol právoplatne uznaný vinným, za skutok, pre ktorý bola podaná obžaloba a bol mu uložený podmienený trest odňatia slobody, bol v ten istý deň prepustený z väzby.

III.

6. Sťažovateľ namieta, že okresný a krajský súd konali arbitrárne, keď nerozhodli o všetkých jeho námietkach uvedených v odôvodnení sťažnosti. Podľa sťažovateľa nie sú naplnené základné materiálne podmienky väzby, keďže uznesenie o vznesení obvinenia je nezákonné. V konaní boli vykonané procesne neprípustné dôkazy. Svoju vôľu v rozhodovaní súdov vidí aj v dôvodoch, pre ktoré neakceptovali žiadnu z poskytovaných záruk. Závery súdov nie sú udržateľné a nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní. Podľa sťažovateľa väzobné stíhanie nebolo nevyhnutným zabezpečovacím opatrením a účel jeho väzby bolo možné dosiahnuť aj alternatívnymi inštitútmi.

IV.

7. Podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy osobu možno do väzby vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Z ústavy a rovnako aj z dohovoru vyplýva, že každé obmedzenie osobnej slobody väzbou môže nastať len z dôvodov ustanovených zákonom. Preto úprava obsiahnutá v Trestnom poriadku je integrálnou súčasťou ústavného rámca zaručenej osobnej slobody (II. ÚS 315/06). Obsahom základného práva podľa čl. 17 ods. 5 ústavy je aj oprávnenie trestne stíhanej osoby, aby súd rozhodujúci o jej väzbe skúmal významné skutočnosti pre a proti väzbe vrátane možnosti nahradiť ju zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou, pričom ak sa rozhodne trestne stíhanú osobu do väzby vziať alebo ju v nej ďalej držať, aby boli takéto rozhodnutia založené na konkrétnych skutočnostiach, a nie na abstraktnej úvahe (IV. ÚS 207/07, III. ÚS 115/08). Z judikatúry ústavného súdu (III. ÚS 417/2011) vyplýva, že v prípade rozhodovania o vzatí do väzby musia byť splnené tieto podmienky: po formálnej stránke musí existovať uznesenie o vznesení obvinenia, po materiálnej stránke musia existovať skutočnosti osvedčujúce kvalifikované podozrenie, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný a má znaky trestného činu, a že sa obvinený trestného činu, ktorý sa mu v uznesení o vznesení obvinenia kladie za vinu, dopustil. Napokon musí existovať niektorý z väzobných dôvodov uvedených v § 71 Trestného poriadku.

8. Predmetom ústavnej sťažnosti bolo spochybňovanie dôvodnosti sťažovateľovi vzneseného obvinenia a súladu argumentácie napadnutých rozhodnutí v časti, ktorá mala odôvodniť danosť dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri oboch uzneseniach súdov treba vychádzať z toho, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a druhostupňového súdu nemožno posudzovať izolovane (IV. ÚS 372/08), pretože tieto konania z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

9. Odôvodnenia oboch napadnutých uznesení z opisu a charakteristiky skutku, pre ktorý sa voči sťažovateľovi viedlo trestné stíhanie, dospeli k záveru o tom, že sú dané obavy z pokračovania v trestnej činnosti sťažovateľa a že väzbu sťažovateľa nemožno nahradiť. Z hľadiska ústavnoprávneho posúdenia je rozhodné, či okolnosti spáchania skutku, pre ktorý je vznesené obvinenie, možno považovať za konanie alebo ďalšiu konkrétnu skutočnosť, z ktorej vyplýva obava v pokračovaní trestnej činnosti. Úvahy okresného a krajského súdu nevybočujú z rámca uvedených zákonných ustanovení, pričom dôvod väzby sťažovateľa a nemožnosť jej nahradenia je zdôvodnené aj predchádzajúcim správaním sťažovateľa k poškodenému a k jeho priateľke. Takéto odôvodnenie je dostatočné a viedlo k ústavne konformnému obmedzeniu osobnej slobody sťažovateľa.

10. Z napadnutých rozhodnutí je zrejmé, že súdy v oboch rozhodnutiach zvažovali okolnosti skutku spáchaného sťažovateľom. Skutok sťažovateľa, ktorého spáchanie bolo dostatočne preukázané nielen v dôkaznej miere vznesenia obvinenia, ale aj následného podania obžaloby, bol charakteristický viacerými osobitnými prvkami, ktorých spoločným menovateľom bolo agresívne správanie sťažovateľa pod vplyvom alkoholu. Preto nemožno dospieť k záveru, že by konštatovanie dôvodov preventívnej väzby a jej nenahradenie v prípade sťažovateľa vybočovalo z rámca jeho základného práva na osobnú slobodu. Spôsob správania sťažovateľa k poškodenému dôvodne viedol ku konštatovaniu obavy z pokračovania v trestnej činnosti.

11. Sťažovateľ napadnutým rozhodnutiam vytyka, že sa nedostatočne zaoberali jeho argumentáciou a vyslovili domnienky o existencii väzobného dôvodu. K tomu treba uviesť, že rozhodnutie o väzbe

je vo svojej podstate vždy vyslovením domnienky – obavy, ktorá však musí vyplynúť z konania väzobne stíhanej osoby. Pri rozhodovaní o väzbe môže súd riziko páchania trestnej činnosti do budúcnosti vždy len odhadovať (II. ÚS 67/2013). To, že táto obava môže vyplynúť aj z okolností stíhaného skutku, však samo osebe nevedie k záveru o nedostatočnom vysporiadaní sa s argumentáciou sťažovateľa v konaní pred všeobecnými súdmi.

12. Článok 17 ústavy zahŕňa základné hmotné a tiež procesné atribúty základného práva na osobnú slobodu vrátane práva na jej súdnu ochranu v prípadoch pozbavenia osobnej slobody väzbou. Táto súdna ochrana zahŕňa základné procesné garancie spravodlivého súdneho konania s prihliadnutím na povahu a účel konania o väzbe, a preto sú na konanie a rozhodovanie súdu o väzbe aplikovateľné špeciálne ustanovenia čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy o osobnej slobode, a nie všeobecné ustanovenie čl. 46 ods. 1 ústavy (III. ÚS 68/08, III. ÚS 383/09). Preto v prípade napadnutých rozhodnutí do úvahy neprichádza porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

13. Z ústavnej sťažnosti sťažovateľa nevyplýva porušenie jeho základných práv, preto bola ústavná sťažnosť ako zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. mája 2021

Robert Šorl
predseda senátu